

Att försumma bönen

Kan man hoppa över bönen och räkna med att fredag till fredag får man förlåtelse?

Baserat på Koranen, hadith och islamisk rättslärdom

Innehåll

1. Hadithen om att fredag sonar fredag – vad menar den egentligen?
2. Villkoret som många utelämnar
3. Bönen är en pelare – inte en valbar handling
4. Vad säger de lärda om att medvetet lämna bönen?
5. Att missförstå Guds nåd – en farlig villoväg
6. Ramadan sonar inte böner som inte betalas tillbaka
7. Sammanfattning och råd

Hadithen om att fredag sonar fredag – vad menar den egentligen?

Det är sant att profeten Muhammad ﷺ sade att de fem dagliga bönerna, fredagsbönen och Ramadan sonar synderna som begås däremellan – men denna hadith missförstås ofta allvarligt av dem som använder den som ursäkt för att lämna bönen.

الصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ، وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ، وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ، مُكَفِّرَاتٌ مَا بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتُنِبَتِ الْكَبَائِرُ

”De fem dagliga bönerna, fredag till fredag och Ramadan till Ramadan sonar (synderna) som sker däremellan – så länge man undviker de stora synderna.”

Sahih Muslim, hadith nr 233 – återgiven av Abu Hurayra (må Allah vara nöjd med honom)

Hadithen talar om att de fem böner sonar de synder som begås **medan man ber dem** – inte för den som lämnar bönerna och förlitar sig på fredagen eller Ramadan som ersättning.

Villkoret som många utelämnar

I samma hadith finns ett avgörande villkor: *”så länge man undviker de stora synderna”* (إِذَا اجْتَنَبْتَ الْكِبَائِرَ). De lärda är eniga om att medvetet lämna bönen räknas bland de allvarligaste synder i islam – vissa lärda räknar det som den allra tyngsta synden efter shirk (att sätta något vid sidan om Gud).

Imam Ibn al-Qayyim al-Jawziyya skriver i *Kitab as-Salah*:

”Den som lämnar bönen har begått en synd som är tyngre än mord, stöld och äktenskapsbrott... Det finns ingen plikt i islam vars övergivande är allvarligare inför Gud än bönen.”

Att alltså hävda att ”Ramadan sonar mina uteblivna böner” är att använda hadithen mot sin egen mening. Hadithen förutsätter att man *faktiskt ber* de fem bönerna.

Bönen är en pelare – inte en valbar handling

Profeten ﷺ förklarade islams struktur tydligt:

رَأْسُ الْأَمْرِ الْإِسْلَامُ، وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ، وَدَرْوَةٌ سَنَامِهِ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 ”Tingens huvud är islam, dess pelare är bönen och dess höjdpunkt är kampen på Guds väg.”

Sunan at-Tirmidhi, hadith nr 2616 – klassad som sahih (autentisk)

Ett tält utan pelare kollapsar. Att ta bort bönen ur sin religion är på samma sätt att ta bort grunden för hela sin islamiska praktik. Man kan inte ersätta pelaren med fredagsbön eller Ramadan – dessa är tillägg ovanpå grundstrukturen, inte substitut för den.

بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ

”Islam är byggt på fem pelare...” (och bönen är den andra pelaren, direkt efter shahada)

Sahih al-Bukhari, hadith nr 8; Sahih Muslim, hadith nr 16

Vad säger de lärda om att medvetet lämna bönen?

De islamiska lärda har två huvudpositioner, men båda är eniga om att att lämna bönen är en allvarlig synd:

Majoritetens åsikt (Shafi'i, Maliki, Hanafi)

Den som lämnar bönen av lättja utan att förneka dess plikt begår en allvarlig synd (fisq) och måste uppmanas att ångra sig och ersätta sina böner (qada). Hans slakt och äktenskap förblir giltiga, men han är i ett tillstånd av stor synd.

Hanbali-skolan och en grupp lärda (Ibn Taymiyya, Ibn al-Qayyim)

Den som medvetet och upprepat lämnar bönen faller ur islam och räknas som kafir (förnekare) – inte av tron i sig, men av handlingens allvar. Profeten sade: ”Förbundet mellan oss och dem är bönen. Den som lämnar den har förnekat tron.” (Sunan an-Nasa'i, klassad som sahih)

Ingen lärdomsskola erbjuder ursikten att ”Ramadan eller fredagen ersätter de böner jag hoppat över”. Detta är en felaktig och farlig tolkning utan stöd i islamisk rättslärdom.

Att missförstå Guds nåd – en farlig villoväg

Gud – den Upphöjde – är den Barmhärtige och den Nåderike (ar-Rahman, ar-Rahim). Men Guds nåd i Koranen är alltid kopplad till uppriktighet, ånger och handling – aldrig till passivitet och ursäkt för att undvika skyldigheter.

إِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ تَوْبَةَ الْعَبْدِ مَا لَمْ يُغْرَرْ

”Gud tar emot tjänarens ånger så länge den inte rasslar i halsen (vid döden).”

Sunan at-Tirmidhi, klassad som hasan sahih

Ånger (tawba) i islam har tre villkor: att sluta med synden, att ångra sig genuint, och att bestämma sig för att inte återgå till den. Den som fortsätter lämna bönen och tröstar sig med "Ramadan sonar allt" uppfyller inget av dessa villkor.

Koranen varnar specifikt för denna mentalitet:

وَعَزَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ

"...och den store bedragaren lurade er angående Gud." (Sura al-Hadid, 57:14)

Ramadan sonar inte böner som inte ersätts

En annan allvarlig missuppfattning är att Ramadan automatiskt "raderar" uteblivna böner. Detta har inget stöd i Koranen eller sunna. Tvärtom:

Ramadan sonar *små* synder (saghair) – inte stora synder (kaba'ir) utan ånger. Att lämna bönen räknas bland de allvarligaste handlingarna.

Uteblivna böner (fard) måste ersättas (qada) – detta är konsensus bland de fyra lärdomsskolorna. En bön man inte bett kan inte sonas bort av en annan handling.

Den som fastar i Ramadan men lämnar bönen under månaden bär en dubbel skuld – han försummar en pelare och förlitar sig felaktigt på att en annan handling ersätter den.

Vägen framåt är tawba (uppriktig ånger), att återuppta bönen omgående och att ersätta missade böner med qada-böner enligt de lärda.

Sammanfattning

Hadithen om att fredag sonar fredag och Ramadan sonar Ramadan gäller för den som *ber* sina dagliga böner och sedan faller i mindre synder däremellan. Den är inte – och kan aldrig vara – en ursäkt för att hoppa över bönen.

Bönen är islams pelare, den andra plikten efter trosvittnesbördet, och den första handling som räknas upp på Domedagen. Att medvetet lämna den

är bland de allvarligaste synder i islams lärdom – oavsett vilken lärdomsskola man följer.

Om du har missat böner: börja be från idag, ångra dig uppriktigt, och ersätt det du kan. Guds nåd är stor – men den är för dem som söker den med handling, inte med ursäkter.